

BIBLIOTEKA
SHTETIT

8SH-32

C 41

Bashkim
Çepele

*Nga mesi
i fushës*

tregime

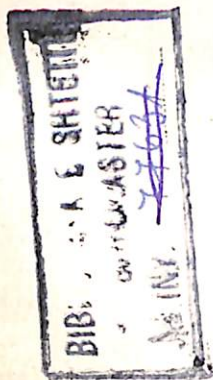
8SH-32

C 41

**Bashkim
Çepele**

**Nga mesi
i fushës**

tregime

628

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

LIRIKË PRANVERE

Në sallën e madhe të barit, ku gjithçka vezullonte, zotëronte një qetësi çlodhëse. Dëgjohej vetëm vërshëllima e rregullt e ekspresit në banak.

Poeti Fan Dragoti piu kafën me gllënjka të mëdha dhe pastaj u rehatua mirë e bukur në kolltukun e gjerë e të butë. Përmes xhamllëkut dhe perdeve të lehta, si përmes një mjegulle të hollë, dukej sheshi dhe një pjesë e rrugës ku shpejtonin kalimtarë e biçikleta e ku në çdo sekondë dëgjohehin boritë e veturave dhe të urbanëve. Nën pishat përballë barit, në stolat prej guri, midis lehave të mbjella me lulezjarre vraponin e qeshnin një grup vajza. Kishte ardhur pranvera me diellin e madh mbi çatitë e kuqe të këtij qyteti, me blerin e parqeve dhe lulëzimin e gonxheve, me gërshetat e shpleksur të shëlgjeve lotuese, që vareshin mbi ujin e kthjellët të lumit, me ngjyrat e çelëta të fustaneve dhe të bluzave.

Poeti Fan Dragoti ndihej i hutuar në këtë stinë dhe një dobësi, si një trishtim i ëmbël marramendës, e pushtonte të tërin.

«Kjo vjen, — mendonte, — se jeta është kaq e

bukur, kaq e vrullshme dhe e ngjyrshme!... Dhe unë nuk arrij ta pushtoj të tërën në krahët e mi, ta jetoj tërësisht atë, ta hedh në letër poezinë e saj të fuqishme, me po atë nerv që ka».

Kamerierja, e gjatë dhe përherë buzëqeshur, kaloi pranë poetit.

— Një shurup shege, ju lutem!

Buzëqeshja dukej sikur thoshte: «Gati!» Poeti hapi çantën dhe nxori që andej një bllok me kapak të fortë. E hapi dhe lexoi: «Lule shege. Poezi». Pastaj shfletoi bllokun dhe filloi ta lexonte faqe për faqe.

«A ka mundësi, vallë? — pyeste me vete. — A është e mundur të jenë poezi të një vajze me tetë klasë, për më tepër të një kooperativisteje?». — Dhe Fan Dragoti tundte kokën si me dyshim.

Kamerierja solli shurupin. Ai ndjeu aromën karakteristike të një fushe ku kanë lulëzuar shegët.

«Edhe në faqet e këtij blloku kundërmon dhe përhapet ky parfum shegësh, duken në të fushat dhe lumi, nata e butë e korrjeve dhe këngët e vjelëseve të pambukut, duket njeriu i ri. A është e mundur t'i ketë shkruar ajo vajza kooperativiste, me tetë klasë?»

«Vetëm se e përdor tepër peizazhin, — vazhdoi mendimin. — Por kjo me kohë shmanget»... Nxori stilografin dhe shkroi.

«Poezi të freskëta, militante, origjinale. Të luftohet akuareli që vihet re në disa prej tyre!»

«A thua janë vërtet krijime të saj?» — pyeti sërish veten dhe ndoshta për të njëqindtën herë rrudhi supet me dyshim.

Poeti pagoi dhe doli nga bari.

Që kur kishte marrë atë bllok shënimesh nga një shok i tij, kryeredaktor i një gazete lokale në Jug, poeti Fan Dragoti s'bënte qetësi. Ato poezi ishin të kooperativistes Besa Driza, nga fshati E. Poeti Fan Dragoti kishte qenë përpara njëzet vjetësh në atë fshat. Dhe poezitë e Besa Drizës ia kishin sjellë ndër mend përsëri fshatin me hollësi.

Fan Dragoti kishte parë midis vargjeve të poezive të Besës kurorat e luleve dhe kokrrat e shegëve varur përmes kaçubene të drurëve. kishte parë lumin, pasqyrimin e diellit mbi sipërfaqen e tij të lëmuar, madje kishte ndier dhe gurgullimën e tij, kishte ndier aromën e akacieve, të piergullave të kacavarura pas plepave, aromën e manave të ugareve. Por Fan Dragoti kishte parë midis atyre vargjeve një diell që të lëburte sytë me dritën e tij, kishte parë të lëvizte përmes vargjeve jo fshatarin pa këpucë e me fytyrë të hequr, por një fshatar energjik e hapsiqurt, i cili me sy të qeshur, çante përmes tokave që s'u dukej fundi.

Atëherë poeti Fan Dragoti kishte fshirë me nëllëmbën e dorës një lot, që kishte filluar t'ia laqte qernikët. Lot gëzimi për atë vajzë të panjohur, që ditën punonte arën dhe mbrëmjeve shkruante varaje për tokën në atë fletore ku ai kishte njetur dhe thërrmia balte e petaleza të thara bimësh.

*
* *

Pas disa ditësh, poeti Fan Dragoti mori trenin e mbrëmjes për në qytetin B. Atje mbërriti vonë. Zuri hotel, i telefonoi kryeredaktorit të gazetës lokale dhe zbriti në barin e hotelit. Orkestra luante «Fantazi për fizarmonikë» dhe atij iu duk sikur era e ngrohtë fryu e lëkundti majat e plepave dhe i gufoi si vela perdet e bardha të mermerta.

Kryeredaktori s'vonoi të vinte. Ata porositën raki dhe ia nisën në fillim një bisede për Tiranën, për poezinë, për gazetën, për plazhet. Po fjalla u rrotullua nga u rrotullua dhe doli atje tek duhej.

— Epo arti njuh dhe raste të tilla, — tha ngadalë, por shkoqur kryeredaktori, pa fshehur entuziazmin e vet.

Poeti ngriti supet në një mënyrë të papërcaktuar, ndërsa kryeredaktori vazhdoi:

— Pastaj, poezinë gojore, poemat epike të Mujit dhe të Halilit, baladën e murimit, atë të Gjergj Elez Alisë, etj., etj., kush i krijoi? Cili qe ai dhe ç'universitet pati mbaruar?... Ai mbase s'dinte as shkrim e as këndim!.. — vuri buzën në gaz kryeredaktori.

— Ato i ka krijuar një popull i tërë, — tha poeti, duke tundur dorën në ajër sikur të trembte një mizë të bezdisshme.

— Po përse të duket i pamundur përvetësimi në fshat i dijeve mbi botën dhe shoqërinë, histo-

rinë dhe artin?!... Këtu je plotësisht i gabuar. Megjithatë, e mira e punës e do të shkosh në fshatin E. dhe të njihesh me Besa Drizën...

— Patjetër, për këtë kam ardhur. Besoj se do të shkojmë bashkë. Kështu është më mirë...

Poeti piu një gllënjë raki. Edhe kryeredaktori piu. Pastaj tha:

— Nesër në orën nëntë më duhet të jem në Tiranë. Më vjen keq, po nuk mundem të të shoqëroj.

Kryeredaktori me poetin thirrën kamerieren, paguan dhe dolën.

Poeti u nis vetë për në fshat. Si zbriti nga makina, kishte pyetur për mua dhe ma sollën drejt e në zyrë. Trokiti dera. Ai hyri. Unë, i habitur nga kjo vizitë, u ngrita më këmbë dhe të dy u përqaftuam.

— Më thanë se vitin e kaluar ke thyer tri karrige duke ndenjur tërë ditën mbi to, — poeti, dikur mësuesi im i klasës së pestë, tundi gishtin si me qortim.

— Që kur kam ardhur në këtë zyrë, para tre vjetësh, kam pasur vetëm këtë karrige dhe, siç e shihni, ajo është fare e re.

Mësuesi qeshi.

— Kështu mbettë përherë! — uroi duke i dhënë zërit një ton solemn. Urimi i tij më ngrohu. — Dhe ti, përherë në lëvizje qofsh! — shtoi.

Folëm. Kujtuam shokët dhe shoqet e klasës sime, nxënësit e tij.

— Janë shpërndarë, — i thashë. — Dhe në bujqësi kanë mbetur fare pak.

Ai pyeti gjerë e gjatë për punët tona, për kooperativistët, për problemet kulturore, për shqetësimet dhe interesat e të rinjve.

Jashtë, matanë rrugës që fabrika e miellit, dhe zhurma e butë, si e përgjumur e rrotave, sitave dhe rripave të shumtë të transmisionit vinte në zyrë si e mbytur.

— Mos bie shi? — pyeti mësuesi. Po shpejt, para se unë ta kuptoja plotësisht këtë pyetje të befasishme, ai qeshi. Duket iu kujtua që, kur hyri në dhomë, qielli i madh që pa një fjollë reje. Dolëm. Unë propozova të udhëtonim me motor, por atij ia kishte qejfi të ecnim më këmbë.

— Kam mall, — tha, — megjithëse fshati që njihja unë as nuk ekzistoka. Sa paska ndryshuar!

Ai ecte aty përpara, me hap të ngadaltë, midis leheve me grurë, nëpër ato udhëza të drejta, të rrahura nga mijëra këmbë.

Në të majtë të rrugës, përtej kanalit të madh që shërben për të pritur ujërat e tepërta të lumit, kur ai del jashtë brigjeve, ishte një parcelë disahektarëshe e mbjellë me tërfil. Ajo ngjante si një det i bukur. Dy motokarro venin e vinin pa pushim, duke shtyrë përpara makinakorrëset e duke lënë përbri si të palosur tërfilin e njomë. Fshatarët pas tyre nxitonin ta ngarkonin në zetarë.

Ne kishim zënë një udhë që të nxirrte në trojet e moçaleve të dikurshme. Kudo kishte gja-

llëri. Traktorët, zëtorët, motokarrot elektropompat, që thithnin ujin nga lumi dhe mbushnin vijat kulluese të parcelave të grurit, zhurmonin pa ndërprerje. Vende-vende një varg tubash gome, që shtriheshin tejtej parcelës, bënin vaditjen me sprucim.

— Mungesa e shirave na ka hapur avaze serioze, — i shpjegova mësuesit. — Ne kemi grurë të hershëm, që tani ka çuar kallirin. Mungesa e lagështisë në këtë periudhë mund të shkaktojë sterilitet. të ulë numrin e kokrrave për kalli... Me një fjalë rrezikohet rendimenti. Prandaj dhe i kemi vënë rëndësi kaq të madhe ujitjes dhe po i përdorim të gjitha llojet e saj, që nga mbushja me ujë e vijave kulluese e deri te vënia në përdorim e impianteve ujitëse.

Mësuesi vështronte me njëfarë malli dhe interesim të dukshëm tërë ato toka të sistemuara dhe avullin e mjegullt të pikave të vogla të ujit që e rrëmbente era. Mua më lindi mendimi se mësuesi kishte kohë pa ardhur në fshat. Kushedi.

— S'ia dilnim dot mbanë pa ndihmën e makinës bujqësore. Ajo i hoqi barrën e rëndë nga shpina fshatarit tonë.

Ai vazhdoi të ecte në heshtje. Pastaj, në mënyrë gati proverbiale, tha:

— Edhe makina i dha mundësi Besa Drizës të merret me poezi!... — pastaj pyeti: — E njeh Besa Drizën?

Unë qesha.

— E njoh? Patjetër që e njoh! Po ju si e njihni?!

— Shkruan poezi... — tha mësuesi. Ishte diçka midis pohimit dhe pyetjes.

— E di, shumë nga ato i këndojnë vajzat në ara dhe nëpër dasma, — i thashë.

— Domethënë i shkruan vetë? — mërmëriti ai. Unë u habita.

— Po kush?

— Më fal... më fal!...

Ne ikëm më tutje. Morëm një rrugë tjetër që futej në thellësi të fushës, drejt detit. Udha shkonte përmes fshatit.

— Si je, teto Senë? — përshëndeta.

— Mirë, shyqyr!... Po ti, si më je, o sekretar? — Teto Sena, që po shkriferonte tokën me një prashajkë, drejtoi trupin dhe vazhdoi: — Do të kemi shi, o sekretar, dhe ky shiu i tanishëm pikë e flori është, dëgjo teto Senën ti. Ma thonë eshtrat mua, që më çajnë. Dhe e kam një me një unë, o sekretar; po nisën të çajnë e të therin këto kokallat e mia, shiun e ke mbrapa derës.

Unë qesha.

Edhe mësuesi qeshi i kënaqur.

— A mos është Sena, kuzhinierja kjo? — pyeti mësuesi.

— Po ti hidhe pragun, merre mikun dhe hajdeni t'ju bëj një kafe taze. Sa e poqa dhe e kam lënë të ftohet... Hajde! — dhe pa pritur përgjigje hyri e para në shtëpi.

— Po, po. Është e ëma e Besës, — i pohova mësuesit ngadalë.

— Ashtu?... Vemi. të lutem! — u nxitua ai dhe më tërhoqi për krahu për nga porta e oborrit.